

ONDER DE LOEP

Mededelingen en convocaties
afdeling Hengelo - Oldenzaal



COLOFON

Redactie:
Harry de Jong

Redactieadres:
Abelenstraat 2a
7556 DT Hengelo
☎ (074) 291 7611
e-mail: harry.dejong@natuur-hgl.nl

Verspreiding Odl:
Harry de Jong & Jan Zwienenberg

Kopij:
Onder de Loep verschijnt 4 x per jaar, in maart, juni, september en december. De kopij voor de desbetreffende convocaties dient uiterlijk ½ maand voor het verschijnen in het bezit te zijn van de redactie. Kopij die te laat wordt ingeleverd zal in overleg met de auteur in een van de daarop volgende convocaties worden geplaatst.

Kopij dient uiterlijk 2 weken voor de verschijningsdatum binnen te zijn op bovengenoemd redactieadres via e-mail.

De redactie is continu op zoek naar kopij. Om interessante artikelen te kunnen plaatsen doen wij een beroep op uw creativiteit.

Voorbeelden:

- resultaten van (eigen) veldbiologisch onderzoek,
- verslagen van excursies (ook van andere afdelingen),
- waarnemingen,
- vakantieverlagen,
- commentaren en meningen,
- aardige verhalen,
- enzovoort.



Heeft u bij uw artikel afbeeldingen, dan gaarne meesturen. Indien mogelijk wordt dat dan bij het artikel afgedrukt.

De redactie is niet verantwoordelijk voor de ingezonden stukken.

Afbeelding omslag:
Kleine jager
(*Stercorarius parasiticus*)

Foto's: Harry de Jong
(tenzij anders vermeld)

ONDER DE LOEP

Mededelingen en convocaties van de
Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging,
Afdeling Hengelo - Oldenzaal

INHOUD

VAN HET BESTUUR -----	1
AGENDA-----	2
ACTIVITEITEN VVTW EN KNNV AFD. ENSCHEDE-----	6
TERUGBLIK -----	7
ALGEMENE JAARVERGADERIG 2018 -----	8
VERSLAG ALGEMENE LEDENVERGADERING 2017-----	8
JAARVERSLAG 2017-----	10
LEDENAANTAL-----	10
ACTIVITEITEN 2017 -----	11
BELEIDSPLAN KNNV HENGELO-OLDENZAAL 2018 – 2019 -----	13
FINANCIEEL JAARVERSLAG 2017 -----	15
SCHONINGSWERK BENTELERHEIDE -----	17
CURSUS WATERLEVEN -----	18
INFORMATIE OVER BIJEN -----	19
BIJZONDERE BOMENLIJST 2017 -----	20
B(L)JOEIENDE PLANTEN -----	21

De KNNV is opgericht in 1901. De afdeling Hengelo / Oldenzaal is opgericht in 1916. De vereniging stelt zich ten doel de bevordering van de natuurstudie, natuurbescherming en natuurbeleving. De ondertitel 'vereniging voor veldbiologie' benadrukt de rol van de natuurstudie.

Alle leden ontvangen het landelijk verenigingsblad NATURA. Leden van de afdeling Hengelo / Oldenzaal ontvangen daarnaast 4 maal per jaar het afdelingsblad ONDER DE LOEP. Het lidmaatschap van de KNNV (inclusief het lidmaatschap van de afdeling Hengelo - Oldenzaal) bedraagt € 32,- per jaar; gezinsleden betalen € 10,-

Betalingen d.m.v. machtiging of bankrekening

NL94 RABO 0191 8887 10 t.n.v. Kon Ned Natuurhistorische Ver.

Een lidmaatschap loopt van 1 januari tot en met 31 december.

Opzegging van het lidmaatschap uiterlijk 1 november bij de ledenadministratie van de afdeling of via de website.

Voor meer informatie kunt u terecht bij de secretaris (zie onderstaand adres).

Bestuur van de afdeling Hengelo - Oldenzaal:

♦ Voorzitter

Wytze Boersma
Zwaluwstraat 34, 7491 CX Delden, ☎ (074) 3762711
E-mail: wytze.boersma@hetnet.nl

♦ Secretaris

Jan Zwienenberg
Hengelose Esstraat 19, 7556 EA Hengelo, ☎ (074) 2423975
E-mail: j.h.zwienenberg@ziggo.nl

♦ Penningmeester (en ledenadministratie)

Jan Weernink
Landmansweg 102a, 7556 LZ Hengelo, ☎ (074) 2422448
E-mail: weernink39@gmail.com

♦ Natuurhistorisch Secretaris

Bert Oude Egbrink
Adamsweg 8, 7553 KM Hengelo, ☎ (074) 2434340
E-mail: ag.oudeegbrink@hetnet.nl

♦ Bestuurslid, redactie `Onder de Loep` en Webmaster

Harry de Jong
Abelenstraat 2a, 7556DT Hengelo, ☎ (074) 2917611,
E-mail: harry.dejong@natuur-hgl.nl

♦ **Website:** www.knnv.nl/hengelo-oldenzaal

Van het bestuur

Op 23 maart vindt onze jaarvergadering plaats. Een flink deel van de inhoud van deze Onder de Loep heeft betrekking op deze bijeenkomst.

Als bestuur leggen we dan niet alleen verantwoording af over 2017 maar wij willen ook graag onze plannen voor 2018 en 2019 presenteren. Deze plannen staan vermeld in het beleidsplan (jaarplan).

Twee van de drie nieuwe activiteiten hebben betrekking de relatie tussen bestuivers (waaronder bijen) en bloemen. Het is een onderwerp dat gelukkig veel aandacht krijgt. De keuze of dit behandeld wordt in een korte cursus wordt of tijdens een lezing moet nog gemaakt worden.

Zodra dit bekend is, wordt u hierover natuurlijk geïnformeerd.

De tweede activiteit is in Nederland opgezet door Floron en de Vlinderstichting. Op basis van een vastgelegde onderzoeksopzet worden bermen geïnventariseerd. Uit de inventarisatie komt dan

naar voren of deze berm goed, matig of zeer matig geschikt is voor bestuivers. De bermen die we gaan inventariseren worden gekozen in nauw overleg met de gemeente Hengelo. Bij de inventarisatie willen we ook geïnteresseerde burgers betrekken. Hopelijk levert dit voor ons weer nieuwe leden op.

De derde activiteit heeft betrekking op determinatie van bijvoorbeeld plantenfoto's, die tijdens de vakantie zijn genomen.

In een volgende Onder de Loep komen we hierop terug.

We horen op 23 maart tijdens de jaarvergadering graag jullie reactie op deze plannen. Suggesties voor andere activiteiten zijn natuurlijk ook van harte welkom.

Jan Zwienenberg,
secretaris



Lutterzand

Excursies

Het gebruikelijke verzamelpunt is (tenzij anders aangegeven) aan het einde van de **Boerhavelaan te Hengelo** (richting Borsthuis). Ieder wordt vriendelijk verzocht zo veel mogelijk met de auto te komen zodat er genoeg plaatsen zijn voor hen die niet over een auto beschikken.

Indien van toepassing wordt ook het **verzamelpunt ter plekke** aangegeven voor degenen die hier rechtstreeks naar toe willen (dit is op eigen risico bij het evt. niet doorgaan van de excursie). Gaarne van te voren bellen of je daar naartoe komt.

De excursies zijn **veldbiologische excursies**. Voor inlichtingen kunt u contact opnemen met de coördinator van de excursie.

Lezingen / vergaderingen

De gebruikelijke plaats waar lezingen / vergaderingen worden gehouden (tenzij anders aangegeven) is het Buurthuis 't Lansink" aan de Twijnstraat 8 te Hengelo.

Indien er belangstelling is voor "meerijden met anderen" bij een lezing 's avonds: neem even contact op met een van de bestuursleden (zie colofon).

Lezingen afd. Enschede

De lezingen van de afd. Enschede vinden plaats in het museum 'de TwentseWelle' te Enschede

Overzicht activiteiten afd. Hengelo-Oldenzaal

Zaterdag 10 maart 2018	Excursie: De Hulpe
Zondag 25 maart 2018	Excursie: Aamsveen
Zaterdag 31 maart 2018	Schoningswerk: Bentelerheide
Zondag 08 april 2018	Excursie: Duivelshof
Zondag 29 april 2018	Excursie: Buchenberg
Zondag 13 mei 2018	Excursie: Arrien
Zondag 27 mei 2018	Excursie: Bentheimer Wald
Zaterdag 09 juni 2018	Excursie: Springendal

Overzicht activiteiten afd. Enschede

Dinsdag 20 maart 2018	Lezing: Weidevogels
Dinsdag 10 april 2018	Lezing: Natuurfotografie in prachtige Landschappen
Donderdag 26 april 2018	Lezing: Bloeiende akkerranden en wegbermen

Excursie: De Hulpe

Datum : Zaterdag 10 maart 2018
Thema : Natuurbeleving
Vertrek : 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend
Coördinatie : Wytze Boersma (074-3762711)

De Hulpe is één van de heuvels rond Markelo. Landschappelijk is het een fraai gebied. Het bestaat uit agrarisch gebied met bosjes in een heuvelachtig landschap. Door dit gebied lopen verschillende wandelpaden, zoals de kerke en tichelroute. Het laatste stuk van de route gaat door een gemend bos met heideveldjes.

Wat we tijdens de excursie zullen waarnemen is moeilijk te zeggen Dit is ook afhankelijk van het weer in de periode voorafgaand aan de excursie,

Verzamelpunt: De parkeerplaats bij de kruising Goorseweg en Tichelweg (vanuit Goor linksaf) bij het complex van Aveleijn / Rohaan.
We vertrekken hier omstreeks 09.30 uur.

Excursie: Aamsveen

Datum : Zondag 25 maart 2018
Thema : Hoogveen, natte heide en vogels
Vertrek : 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend
Coördinatie : Wytze Boersma (074-3762711)

Het is al weer een tijdje geleden dat we naar het Aamsveen zijn gegaan. Het Aamsveen is één van de dertien hoogveengebieden in Nederland.

Vanaf 1967 is ingezet op het herstel van het hoogveen door het regenwater langer vast te houden. Het Aamsveen is de laatste jaren steeds natter geworden. Hiermee is de kwaliteit van de veen verbeterd.

Het Aamsveen heeft de laatste jaren nogal eens last gehad van ernstige branden.

Vanaf de uitkijktoren hebben we een fraai gezicht over het gebied. Hopelijk zien we nog een paar weidevogels.

Dit is een gezamenlijk excursie met de plantenwerkgroep van het NIVON.

Verzamelpunt: De parkeerplaats bij de kruising Aamsveenweg en Roodmolenweg, startpunt van het wandelnetwerk Aamsveen.
We vertrekken hier omstreeks 09.30 uur.

Excursie: Duivelshof

Datum : Zondag 08 april 2018
Thema : Vogels
Vertrek : 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend
Coördinatie : Harry de Jong (06-55324290)

Het Duivelshof tussen de Lutte en Losser bestaat uit o.a. een oude beukenlaan, heide, bos, akkers en grasland en ligt op voedselrijke, vochtige grond. Boerderij Duivelshof is opgeknapt en maakt een belangrijk onderdeel uit van het gebied. Natuurmonumenten heeft op Duivelshof een middeleeuws verdedigingsstelsel van grachten en wallen rondom de boerderij gerestaureerd. In de grachten blijft het water nu weer langer staan. Ook is een perceel grasland afgeplagd, zodat heide en bijzondere planten weer kans krijgen. Zo profiteert Klokjesgentiaan hiervan. Zijn aanwezigheid is van levensbelang voor een vlinder als het Gentiaanblauwtje, die haar eitjes afzet op deze plant.



Gentiaanblauwtje

In het gebied zijn onder meer Das, Ree en Steenmarter, vijf soorten roofvogels, drie soorten uilen en vijf soorten spechten te vinden. Op de heide groeien Beenbreek, Moeraswolfsklauw en Welriekende nachtorchis. In het bos langs de Snoeyinksbeek komt Slanke sleutelbloem en Gulden boterbloem voor. Onder de bomen staan Hazelaar, Hulst en Maagdenpalm. De Snoeyinksbeek loopt langs het gebied. Omdat het bos in deze tijd van het jaar erg drassig kan zijn, adviseren wij u waterdicht schoeisel aan te trekken.

Verzamelpunt: De parkeerplaats van het Duivelshof aan de Lossersestraat.
We vertrekken hier omstreeks 09.30 uur.



Snoeyinksbeek

Excursie: Buchenberg

Datum : Zondag 29 april 2018
Thema : Voorjaarsbos
Vertrek : 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend (tot 14.00 uur)
Coördinatie : Bert Oude Egbrink (074-2434340)

De Buchenberg bij Steinfurt maakt deel uit van een heuvelgebied met kalkopduikingen langs de Steinfurter Aa. De heuvel ligt ten oosten van Burgsteinfurt, circa 30 kilometer ten oosten van Enschede. De Buchenberg (110 meter hoog) is de noordelijkste heuvel van een noord-zuid lopende heuvelrug die begint in de buurt van Nienberge nabij Münster. Ten westen van de heuvelrug loopt het beekdal van de Steinfurter Aa die uitmondt in de Vecht. De Buchenberg zelf bestaat uit Emsermergel uit het Bovenkrijt en lokaal een pakket vette lössleem met veel roest.



Daslook

Uit het verslag van een excursie van de Plantensociologische Kring naar dit gebied in 2001 blijkt dat het om een soortenrijk bos gaat met veel aan kalk gebonden plantensoorten. Reden voor ons om hier ook eens te gaan kijken.

Verzamelpunt: Het verzamelpunt op locatie is nog niet bekend. Hiervoor kun je te zijner tijd contact opnemen met de coördinator van de excursie.

Excursie: Arrien

Datum : Zondag 13 mei 2018
Thema : Vechtdal
Vertrek : 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend (tot 14.00 uur)
Coördinatie : Bert Oude Egbrink (074-2434340)

Het thema van deze excursie is het Overijsselse Vechtdal bij de buurtschap Arriën. Arriën is van oorsprong een esdorp.

Op de kaart uit 1915 is goed te zien dat de akkercomplexen op de hoger gelegen es tussen de Vecht en het dorp lagen. De lagere marsgronden bij de Vecht waren graslanden. Ten noorden van het dorp lagen het Arriër vlier en het Arriër veld, uitgestrekte moerasgebieden en heidevelden die tot de gemeenschappelijke gronden van de marke Arriën behoorden.

Onze wandeling gaat langs de Achter Esch, De Mars en de Vechtmaten. Aan de overkant van de gekanaliseerde Vecht zien we het van de buurtschap afgesneden Arriër Koeland, de gemeenschappelijke weide van de Arriër boeren, liggen. Hier kunnen wij niet komen. Wel bij de heidevelden en graslanden ten westen van het Junner koeland.

Bijzonder is hier de grazige stroomdalvegetatie met nestbulten van de gele weidemier.

Verzamelpunt: De parkeerplaats aan de Coevorderweg bij aardbeienboerderij RozemArrie in de buurtschap Arriën. We vertrekken hier omstreeks 09.45 uur.



Excursie: Bentheimer Wald

Datum : Zondag 27 mei 2018
Thema : Vogels
Vertrek : 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend
Coördinatie : Harry de Jong (06-55324290)

Het Bentheimer Wald is een laagland- en rivierbos op keileem, ten noorden van Bad Bentheim van ongeveer 1.400 ha. Het gebied ligt in een licht glooiend landschap tussen twee heuvels, de Bentheimerberg en de Isterberg. Het gebied wordt beschouwd als één van de best bewaarde oorspronkelijke bossen in het grensgebied waarvan gedeeltes nog dateren uit de middeleeuwen.

De bodem is zeer vochtig door de slecht doorlatende lagen in de bodem. De grondwaterstand is hierdoor sterk wisselend, tot laat in het voorjaar is de bosbodem zeer vochtig en pleksgewijs erg drassig.

Het echte 'oerbos' bestaat uit twee delen: het Totenwald (13,5 ha) en het Westbos (9 ha).

De exploitatie van het Bentheimer Wald als zogenaamd "Hute- en Schneitelwald" kent een lange historie. Van april tot oktober grazen hier Gallowayrunderen, Nederlandse landgeiten en Bentheimer landschapen. Daarnaast geldt het Hute- en Schneitelwald als belangrijk leefgebied voor vlermuizen, juchtleerkevers en vliegende herten.

Enkele opvallende vogelsoorten die in Bentheimer Wald voorkomen zijn: Grote bonte specht, Kleine bonte specht, Zwarte specht, Zwarte mees, Staartmees, Gekraagde roodstaart, Wespendif, Bosuil, Holenduif en Bonte vliegenvanger.



Staatmees

Het voorkomen van de volgende zoogdiersoorten is bekend: Watervleermuis, Dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Bosmuis, Rosse woelmuis, Bosspitsmuis, Wezel, Konijn, Eekhoorn, Wild zwijn, Boommarter (in het noordoosten van het Totenwald), Ree

(enkele) en soms een solitair of doortrekkend Edelhert. Verder komen ook Alpenwatersalamander, Hazelworm en Ringslang voor.

Binnen het Bentheimer Wald vallen drie bostypen te onderscheiden:

Het **Gierstgras-Beukenbos** waar de Beuk de meest voorkomende boomsoort is. Daaronder groeit weinig ondergroei die bovendien soortenarm is. Wel veel Bosgierstgras, Blauwe bosbes, Pilzegge en Hulst. Ook Klimop, Grote muur, Geel nagelkruid, Lievrouwebedstro, Bochtige smele, Groot heksenkruid, Bleeksporig bosviooltje en Gele dovenetel.



Bleeksporig bosviooltje

In het **Eiken-Haagbeukenbos** wordt de boomlaag gevormd door haagbeuken en zomereiken. Verschillende eiken hebben een leeftijd van zo'n 500 jaar. In de vrij soortenarme kruidlaag zijn Bosanemoon, Gele dovenetel, Speenkruid, Groot heksenkruid, Moeraswalstro, Witte klaverzuring, Grote muur, Klimop, Slanke sleutelbloem, Wilde kamperfoelie, Egelboterbloem, Bleeksporig bosviooltje, Bosgierstgras, Heelkruid, Kleine valeriana, Boszegge en IJle zegge de opvallendste soorten.



Slanke sleutelbloem

De **Hennegras-ruigte** komt vooral voor in het noordwestelijk deel van het Totenwald. De belangrijkste boomsoorten zijn Grove den en Zomereik.

Verzamelpunt: De parkeerplaats van het Kuuroord Bad Bentheim.

We vertrekken hier omstreeks 09.45 uur.

Excursie: Springendal

Datum : Zaterdag 09 juni 2018
Thema : Beekdalen
Vertrek : 09.00 uur (Boerhavelaan Hengelo)
Duur : Ochtend (tot 13.30 uur)
Coördinatie : Bert Oude Egbrink (074-2434340)

We maken een excursie door het Springendal, langs de Brunninkhuizer beek en via het heidegebied de Paardenslenkte weer terug naar het vertrekpunt. Het Springendal is samen met het dal van de Mosbeek aangewezen als Natura 2000 gebied. Het Springendal was ernstig verdroogd. Daarom heeft het Waterschap Vechtstromen in 2015 de bodem van de beek ter hoogte van de bronvijvers flink verhoogd.



Tijdens de wandeling komen wij hierlangs. In het dal van de Brunninkhuizer beek is al wat langer geleden een natuurherstelproject uitgevoerd met goede resultaten. Zo komt de Brede orchis of Mei orchis weer in de hooilanden voor. Misschien staan deze tijdens de excursie nog in bloei.

Ook heeft enkele jaren geleden de Grauwe klauwier in dit gebied gebroed.

Langs de hoog gelegen heide Paardenslenkte lopen we weer terug naar de parkeerplaats.

Verzamelpunt: De parkeerplaats bij de brandtoren aan de Hooijdijk. We vertrekken hier omstreeks 09.30 uur.

Lezing: Weidevogels

Datum : Dinsdag 20 maart 2018
Tijd : 20:00:00 uur
Spreker : Mw. Astrid Kant
Locatie : Museum TwentseWelle
Coördinatie : Wim Lengton, VvTW
Toegang : VvTW/KNNV leden gratis;
niet-leden € 3,-
Koffie/thee : € 1,50. Svp. gepast betalen

Weidevogels zijn niet weg te denken uit het Nederlandse landschap. Maar de aantallen nemen af. Door goed beheer is hier nog veel te winnen en dat begint met goede kennis. Veel boeren, burgers en buitenlui zoeken actief naar nesten van weidevogels, markeren ze en brengen ze in kaart. Zij zien vaak alleen de weidevogels en hun nesten. Het grootste deel van de broedcyclus blijft echter voor velen verborgen en juist dat is zo leuk om te observeren. Wat gebeurt er allemaal in en rond de nestkom en hoe weten de ouders hun kuikens groot te brengen?

Astrid Kant licht graag een tipje van deze sluier op. Om het wel en wee van onze weidevogels vast te leggen zit Astrid al bijna dertig jaar met haar telelens in haar zelfgemaakte schuilhutten tussen de weidevogels. Zij legt van zeer dichtbij het broedgedrag van de weidevogels op beeld vast en probeert hiermee de weidevogels een beschermend duwtje in de rug te geven.

Astrid Kant is een weidevogelbeschermster in hart en nieren. Dat komt tot uiting tijdens haar vele lezingen en haar fraaie boek "Weidevogels". Laten we hopen dat dit een inspiratiebron voor velen zal zijn en de drempel verlaagt om deze oer-Hollandse vogels de bescherming te geven die ze verdienen.

Lezing: Natuurfotografie in prachtige landschappen

Datum : Dinsdag 10 april 2018
Tijd : 20:00:00 uur
Spreker : Hr. Clifton Buitink
Coördinatie : Wim Lengton, VvTW
Locatie : Museum TwentseWelle
Toegang : VvTW/KNNV leden gratis;
niet-leden € 3,-
Koffie/thee : € 1,50. Svp. gepast betalen

Natuurfotografie is een heel breed begrip. Clifton Buitink, natuurfotograaf weet hier alles van. Als fotograaf heeft hij zich niet gespecialiseerd in één onderwerp, maar neemt alles mee wat hij in ons prachtige landschap tegenkomt.

Tijdens de lezing zal hij vertellen over zijn passie: 'de natuur' en het vastleggen hiervan: hoe

bepaalde foto's tot stand zijn gekomen, tot aan de prijzen die hij heeft gewonnen met fotografie. De tweede en derde plaats op het NK natuurfotografie heeft hij al in de wacht weten te slepen. Uiteraard is zijn doel voor volgend jaar de eerste plaats.

Bent u al nieuwsgierig geworden naar deze fotograaf?

Neem alvast een kijkje op zijn Facebookpagina: Clifton Buitink en geef uw ogen de kost!

Lezing: Bloeiende akkerranden en wegbermen

Datum : Donderdag 26 april 2018
Tijd : 20:00:00 uur
Spreker : Hr. Frans van Alebeek
Coördinatie : Wim Lengton, VvTW
Locatie : Museum TwentseWelle
Toegang : VvTW/KNNV leden gratis;
niet-leden € 3,-
Koffie/thee : € 1,50. Svp. gepast betalen

Het Nederlandse landschap is in de afgelopen 50 jaar dramatisch veranderd. Het bijna totaal verdwijnen van kleine landschapselementen en bloemrijke weides leidt tot 'landschapspijn' en enorme achteruitgang van o.a. insecten en vogels. Kan dit verlies aan biodiversiteit tot staan worden gebracht en misschien worden gerepareerd? Kunnen bloemrijke akkerranden en ingezaaide wegbermen helpen om bijen, vlinders en vogels terug te brengen? Is inzaaien wel wenselijk en zo ja, met welke mengsels dan?

In deze presentatie gaat Frans van Alebeek, ecooloog en insectenkundige, nader in op deze vragen. Hij heeft jarenlang als onderzoeker gewerkt aan agrarisch natuurbeheer en akkerranden. Nu werkt hij bij Vogelbescherming Nederland, waar hij wil bijdragen aan de bescherming en het herstel van akkernatuur en kenmerkende akkervogels als de patrijs en veldleeuwerik.



Verslag excursie: Lonnekermeer

Datum : Zaterdag 17 februari 2018
Thema : Frisse neuzen
Deelnemers : 5
Leiding : Bert Oude Egbrink
Weer : Zon

Op een zonnige zaterdagmiddag hebben wij met 5 mensen een wandeling gemaakt in het Natura 2000 gebied Lonnekermeer. Het 106 hectare grote gebied bestaat uit het landgoed Lonnekermeer en het aangrenzende gebied De Wildernis. Door de vorst in de voorafgaande weken waren de meren nog deels bevroren. De excursie begon bij de door Karel Muller ontworpen boswachterswoning. Bij het kleine meer zijn we even naar de vogelkijkhut gelopen. De hut is gebouwd met een legaat van wijlen Willem de Boer die lid is geweest van onze afdeling. De nabijgelegen reigerkolonie was alweer bezet. Op het meer zagen we Slobeenden en Smienten en in de rietkraag een Grote zilverreiger.



Grote zilverreiger

Thema van de wandeling was het door Landschap Overijssel heeft voor het gebied opgestelde inrichtingsplan. In dit plan zijn de maatregelen uitgewerkt die nodig zijn om de natuur in dit gebied duurzaam te behouden en versterken. De maatregelen bestaan vooral uit het verbeteren van de waterhuishouding waardoor de natuur die afhankelijk is van hoge grondwaterstanden zich goed kan ontwikkelen. Het inrichtingsplan is beschreven in de brochure Werk in uitvoering met een kaart waarop de locaties van de uit te voeren maatregelen waren ingetekend. Het gaat om plekken waar sloten gedempt zullen worden, slenken hersteld, voordes aangelegd, weilanden afgeplagd en naaldbos gekapt zal worden. De wandeling vervolgens kwamen we bij het grote meer en de Noordweg. Langs deze weg zal binnenkort een bank geplaatst worden als blijvende herinnering aan het honderdjarig jubileum van onze afdeling. Het tweede deel van de excursie ging over de Hartjesbosweg. Het gebied langs de Hartjesbosweg maakt geen deel uit van het Natura 2000 gebied

maar is wel belangrijk voor de waterhuishouding. Aan de noordkant van de weg ligt het dal van de Blankenbellingsbeek die verondiept zal worden. Daarnaast wordt de beek verbonden met de nieuwe natuur op de voormalige Vliegbasis Twente door middel van een nieuw te graven beek. Doordat de kwaliteit van het water in de Blankenbellingsbeek niet goed is, wordt het water voorlopig via duikers onder de Lonnekermeerweg afgevoerd. Aan de andere kant van de Hartjesbosweg liggen natte wilgenstruwelen en elzenhakhoutbossen die via een nieuw te graven slenk op de Blankenbellingsbeek afwateren. Via de Lonnekermeerweg met een fraai uitzicht op de villa met parkaanleg zijn we weer terug gelopen naar ons vertrekpunt.



Het is de bedoeling om het gebied na de uitvoering van de maatregelen opnieuw te bezoeken.

Waargenomen soorten

Vogels

Aalscholver	Blauwe Reiger
Boomkruiper	Gaai
Glanskop	Goudhaan
Grauwe Gans	Groene Specht
Grote Bonte Specht	Grote Gele Kwikstaart
Grote Zilverreiger	Houtduif
Knobbelzwaan	Koolmees
Kuifeend	Meerkoet
Merel	Slobeend
Smient	Staartmees
Waterhoen	Wilde Eend
Zwarte Kraai	

Planten & Mossen

Blauwe Bosbes	Bonte Gele Dovenetel
Dijkviltbraam	Gelderse Roos
Geschubde Mannetjesvaren	Gevlekte Dovenetel
Gewone Eikvaren	Groot Nagelkruid
Penningkruid	Prachtframboos
Schijnaardbei	

Algemene Jaarvergaderig 2018

Datum en tijd: **vrijdagmiddag 23 maart 2018 om 13.30 uur tot 16.00 uur**

Plaats: **NIVON-centrum** (kleine zaal) aan de Lodewijkstraat 1.

Vervoer kan geregeld worden voor diegene die niet of liever niet met eigen vervoer kan komen. Die moet even contact opnemen met Jan Zwienenberg (074 2423975) of Wytze Boersma (074 3762711)

1. Opening.
2. Goedkeuring verslag ledenvergadering d.d. 24 maart 2017 (bijlage in Onder de Loep).
3. Ingekomen stukken en mededelingen.
4. Jaarverslag 2017 van bestuur, excursiecommissie en werkgroepen (bijlage in Onder de Loep).
5. Financieel jaarverslag 2017 en balans 31-12-2017 (bijlage in Onder de Loep).
6. Verslag kascommissie.
7. Benoeming kascommissie.
8. Begroting 2018 en contributie 2018 en 2019.
9. Bestuurssamenstelling.
Jan Zwienenberg is aftreedbaar en herkiesbaar
10. VV op zaterdag 14 april 2018. De stukken kunnen ter vergadering ingezien worden.
11. Vaststelling benoeming afgevaardigden naar VV 14 april 2018. Voorstel komt ter vergadering.
12. Stand van samenwerking met IVN afdelingen, KNNV en gemeente Hengelo.
13. Beleidsplan KNNV Hengelo-Oldenzaal 2018 en 2019 (zie Onder de Loep)
14. Vaststelling Huishoudelijk Reglement
15. Rondvraag en sluiting

Pauze met hapje en drankje

Na de pauze verzorgt Laurens van Run een presentatie over paddenstoelen.

Rooster van Aftreden

Naam	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Wytze Boersma	x			x		
Jan Zwienenberg		x			x	
Jan Weernink			x			x
Bert Oude Egbrink	x			x		
Harry de Jong			x			x

Verslag algemene ledenvergadering 2017

De vergadering vond plaats op 24 maart 2017 in het Nivon-Centrum in Hengelo. Er 16 leden aanwezig. Afwezig met kennisgeving: de heer en mevrouw H. van den Berg en de heer G. Haverkamp.

1. Opening

Voorzitter Wytze Boersma heet de aanwezigen van harte welkom en opent de vergadering. Afgelopen jaar is Hans Stoltenkamp overleden. Hij wordt in de vergadering herdacht.

2. Verslag ledenvergadering d.d. 5 april 2016.

Het verslag wordt goedgekeurd.

3. Ingekomen stukken en mededelingen.

Binnengekomen zijn de vergaderstukken voor de VV.

De presentatie na de pauze bij de jaarvergadering van 2018 zal verzorgd worden door Laurens van Run.

4. Jaarverslag 2016 van secretaris, excursiecommissie en werkgroepen.

Naar aanleiding van het jaarverslag.

De excursie naar de Zoddebeek is niet doorgegaan. Aan de excursiecommissie wordt gevraagd deze nogmaals in het programma op te nemen. Laurens van Run verwacht dat door verschillende persoonlijke omstandigheden, er dit jaar minder activiteiten door de paddenstoelwerkgroep uitgevoerd worden.

Er wordt voor gepleit om perspublicaties over onze afdeling of individuele leden, ook op te nemen in Onder de Loep. Dit wordt binnen het bestuur besproken.

Bernard Wanders vindt dat de jubileumactiviteiten goed bezocht zijn. Er zijn drie nieuwe leden bijgekomen. Het verslag wordt hierna vastgesteld met dank aan de opstellers.

5. Financieel jaarverslag 2016 en balans 31-12-2016.

Het jaar is afgesloten met een klein verlies van € 148,47.

Voor het jubileum hadden we een bedrag gereserveerd. De kosten vielen uiteindelijk lager uit. Daarnaast hebben we enige giften gekregen. In totaal staat er nu nog € 527,90 op de balans. Dit zal besteed worden aan een blijvende herinnering aan ons jubileum. Suggesties zijn van harte welkom.

6. Verslag kascommissie.

De kascommissie bestaande uit Anneke Boersma en Joop de Wit heeft de stukken gecontroleerd en in orde bevonden. Voorgesteld wordt het bestuur decharge te verlenen. De vergadering gaat akkoord met dank aan Jan Weernink.

7. Benoeming kascommissie.

Joop de Wit aftredend. De voorzitter dankt hem voor zijn werk. De nieuwe kascommissie bestaat uit Anneke Boersma (tweede jaar), Bernard Wanders en Laurens van Run meldt zich aan als reservelid.

8. Begroting 2017 en contributie 2017 en 2018.

De begroting wordt goedgekeurd. Ook wordt besloten om de contributie voor 2018 gelijk te houden met die van 2017.

9. Bestuurssamenstelling.

Wytze Boersma en Bert Oude Egbrink zijn aftredend en herbenoembaar. De vergadering stemt hiermee, onder applaus, in.

10. VV op zaterdag 1 april 2017.

De stukken zijn ook digitaal aanwezig. Leden die deze graag willen ontvangen, kunnen dit kenbaar maken bij het bestuur. Wytze Boersma verwacht geen 'spannende' onderwerpen.

Ook financieel gaat het nu goed.

Hij gaat in op een aantal onderdelen uit het nieuwe meerjarenplan: samenhang in de natuur.

Hieronder valt ook de samenwerking met het IVN en andere natuurgerelateerde organisaties. Dit zijn er 50. Deze samenwerking is belangrijk onder andere richting de

nieuwe natuurwet. Hierbij heeft de provincie nu een belangrijke functie. Overijssel heeft een zogenaamd koersdocument gemaakt.

Naar aanleiding van een vraag over de website van het landelijk IVN wordt besloten om het zogenaamde Groene Boekje digitaal toe te sturen aan de leden waarvan wij een e-mailadres hebben.

Het bestuur zal proberen dit bestand uit te breiden en up to date te houden.

11. Vaststelling afvaardiging naar VV.

Afgevaardigden zijn Wytze Boersma, Anneke Boersma en mogelijk ook Bernard Wanders.

12. Stand van samenwerking met IVN-afdelingen en gemeente Hengelo.

Op landelijk niveau is een fusie nog geen optie. Het IVN is landelijk zowel een vereniging als een stichting. Laatstgenoemde heeft problemen met een fusie.

Wel wil met onder een koepel gaan samenwerken met ondermeer de Heijmans en Thijsse stichting en mogelijk nog andere partners.

In Hengelo gaan we samen twee excursies organiseren. Eind dit jaar evalueren we dit en nemen zo nodig een volgende stap.

Binnenkort is er ook een kennismaking met de afdeling Oldenzaal van het IVN.

Naar aanleiding van dit onderwerp werd de suggestie gedaan om nog nauwer te gaan samenwerken met de afdeling Enschede van de KNNV en mogelijk ook de afdeling Almelo.

Het bestuur zal dit eerst intern bespreken mede gezien de relatie met de Twentse Welle.

Het overleg met de gemeente Hengelo vindt vooral plaats binnen de Groene Tafel, waar Gerrit Haverkamp onze vertegenwoordiger is. Hier komt ook het maaibeleid aan de orde.

Naar aanleiding van eerdere bezwaren maken Gerrit en Jan Zwienenberg twee maal per jaar een rondje langs gesnoeide bomen. Geconstateerd wordt dat dit nu echt beter gaat.

Paul Ludwig vraagt naar onze vertegenwoordiging in de NMR Hengelo. Geantwoord wordt dat wij al enige jaren geen lid meer zijn. De NMR maakt ook deel uit van de Groene Tafel.

13. Afdelingsactiviteiten 2017 en 2018.

Het plan is akkoord en wordt op de website geplaatst.

14. Rondvraag en sluiting.

Hierna sluit de voorzitter de vergadering

Na de vergadering was er onder het genot van een hapje en drankje een presentatie van Harry de Jong over de Kraanvogels bij Diepholz en een bezoek aan Helgoland.

Jaarverslag 2017

Bestuurssamenstelling

Samenstelling per 31-12-2017.

W. Boersma	-voorzitter
J.H. Zwienenberg	-secretaris
J. Weernink	-penningmeester
A.G. Oude Egbrink	-natuurhistorisch secretaris
H. de Jong	-lid, eindredactie Onder de Loep en website

Annette Ros, bestuurslid, is op 27 juli 2017, vrij plotseling, overleden. Zij was sinds 2007 bestuurslid. Een in memoriam staat in Onder de Loep van september 2017.

Bestuursactiviteiten

Het bestuur heeft in 2016 zevenmaal vergaderd.

Externe vertegenwoordiging:

- Beleidsraad KNNV: wisselende afvaardiging, meestal W. Boersma.
- Groene Tafel gemeente Hengelo: G. Haverkamp

Ledenvergadering 2017

De ledenvergadering werd gehouden op 24 maart 2017 in het NIVON-Centrum. Het jaarverslag 2016 is gepubliceerd in het maartnummer 2017 van Onder de Loep.

Ledenaantal

Het ledenaantal is in totaal 68 (48 leden en 20 huisgenootleden). De afdeling heeft één erelid.

Ledenblad `Onder de Loep` en website

`Onder de Loep` verscheen weer vier maal. Leden zorgen voor de verspreiding van het grootste deel van uitgave. Oude nummers van Onder de Loep zijn via de website in te zien.

Op de website staan nu ook de actuele waarnemingen van Waarneming.nl voor de gemeente Hengelo en Twente.

`Onder de Loep` geeft samen met de website een goed beeld van de vele activiteiten van onze afdeling. De eindredactie van `Onder de loep` is in handen van Harry de Jong, die ook Webmaster is.

Samenwerking met IVN

In ons werkgebied zijn meerdere IVN-afdelingen. Met de afdeling Hengelo werken we nauw samen in bijvoorbeeld de contacten met de gemeente Hengelo. Afsproken is om de samenwerkingsgesprekken te intensiveren.

Met de afdeling d. Lossers heeft een eerste gesprek plaatsgevonden. Met de afdeling Oldenzaal vindt dit in 2017 plaats.

a. Excursies

Datum	Plaats	Thema	Aantal deelnemers
13 februari	Hof Espelo	Frisse neuzen	8
20 maart	Hazelbekke	Voorjaarsverschijnselen	9
12 maart	Altena	Frisse neuzen	8
25 maart	Twickel	Vogels	6
9 april	Weldam	Stinzeplanten	7
30 april	Oelerschoolpad	Publieksexkursie	31
14 mei	Söbbing	Voorjaarsbos	4
28 mei	Egheria	Landschap	4
3 juni	Gildehauser Venn	Natte heide	4
25 juni	Regge	Natuurontwikkeling	8
15 juli	Zoddebeek	Libellen	4
6 augustus	Doorbraak	Natuurontwikkeling	11
26 augustus	Sprengenberg	Droge heide	5
10 september	Ottershagen	Vogeltrek	9
24 september	Roderveld	Herfst	niet doorgedaan
8 oktober	Boerskotten	Paddenstoelen	9
21 oktober	Borkeld	Heide	3
4 november	Lutterzand	Slotexcursie	7

Totaal zijn er in het jaar 2017 zestien excursies georganiseerd waarvan er één niet is doorgedaan. De excursie naar het Oelerschoolpad was een publieksexkursie (samen met het IVN afdeling Hengelo) die zeer goed bezocht is. Bij de eigen excursies wisselde het aantal deelnemers sterk namelijk van 3 tot 11. Het gemiddeld aantal deelnemers is ongeveer hetzelfde als in het jaar 2016.

De leden van de excursiecommissie in 2017 waren Wytze Boersma, Harry de Jong, Gerrit Haverkamp en Bert Oude Egbrink (natuurhistorisch secretaris).

Contactpersoon: Bert Oude Egbrink

b. Plantenwerkgroep

Het jaar is begonnen met de eindejaarstelling van FLORON. Hierbij zijn de bloeiende planten rond de jaarwisseling in beeld gebracht. Verder is er in 2017 op individuele basis en in klein groepsverband geïnventariseerd voor FLORON. Door een aantal personen is in december de FLORON/botanische dag in Nijmegen bezocht.

Contactpersoon: Wytze Boersma

c. Paddenstoelenwerkgroep KNNV Hengelo-Oldenzaal

2017 was wat betreft paddenstoelen een aanzienlijk gunstiger jaar dan het gortdroge (na)jaar 2016. In 2017 heeft één lid bedankt voor de werkgroep. Helaas hadden drie leden te maken met ernstige ziekte van hun partner. Eén lid heeft nog een 80%-baan en één lid woont een deel van het jaar aan de andere kant van het land. Hierdoor was het soms slechts een klein groepje dat deelnam aan de geplande excursie.

In 2017 zijn we 18 maal samen op pad geweest, met 2 - 6 deelnemers per keer (gemiddeld 3,5). Alle waarnemingen zijn doorgegeven aan de kartering van de NMV (m.u.v. excursie buiten Nederland). Enkele niet eerder met de werkgroep bezochte gebieden zijn: Nijreesbos (bij Almelo), Samerrott (D, ZO van Schüttof), Golfbaan van Driene (op verzoek), Needse achterveld, parkeerplaats P1 van het Rutbeek, Hakenberg e.o. De genoemde parkeerplaats is een merkwaardige onverwacht goede plek voor paddenstoelen: met slechts 2 waarnemers liefst 68 soorten op een grotendeels bestraat gebied van zo'n 115 x 130 meter. Neem ik er twee persoonlijke bezoeken uit 2015 en één persoonlijk bezoek uit 2017 bij, dan kom ik voor dit kleine gebiedje aan 120 soorten !!

Op 1 november zijn we ook weer eens naar de wasplaten in de Arrier koelanden wezen kijken; eigenlijk waren we een weekje te laat, maar toch vonden we 12 soorten wasplaten.

De jaarlijkse excursie voor de KNNV hebben we dit jaar gehouden op 8 oktober op Boerskotten; met het voorlopen op 4 oktober erbij kwamen we op 124 soorten.

Verder kan nog gemeld worden dat 3 leden van de werkgroep deelnemen aan de maandelijkse microscopie-studieavonden op Hof Espelo, onder auspiciën van NMV georganiseerd en begeleid door Marian Jagers.

Contactpersoon: Laurens van Run



Roze Spijkerzwam (foto: Laurens van Run)

d. Schoningswerk Bentelerheide

In 2017 is het schoningswerk op de Bentelerheide voortgezet. Zoals vorige keren werd ook dit jaar het fijne werk, het snoeien van de uitgelopen boomstronken voortgezet. Door deze werkzaamheden hebben we het idee dat de Beenbreek populatie zich verder heeft uitgebreid. De landbouwgebieden rond de Bentelerheide zijn door de Stichting Twickel omgevormd tot natuurgebied. Het moerasbos is helemaal verwijderd en omgevormd tot een groot ven. Ook de afvoersloten zijn gedempt. Hierdoor moet het grondwaterpeil gaan stijgen. Dit zal ongetwijfeld een positieve uitwerking hebben voor de Bentelerheide. Dit jaar zullen we de ontwikkeling dan ook volgen. Totaal zijn er in 2017 zijn er twee schoningsochtenden geweest. Hieraan namen gemiddeld 4 personen per keer deel.

Contactpersoon: Wytze Boersma

e. Natuur in de Stad

Natuur in de Stad was het centrale thema van de KNNV in 2017. Onze afdeling heeft hier aandacht aan besteed tijdens de verschillende bomenexcursies en vooral ook tijdens de excursie, samen met Wijkraad Hasseler es en IVN, op het industrieterrein Oosterveld. Dit industrieterrein is in ontwikkeling. Op de (nog) niet bebouwde delen wordt een natuurvriendelijk beheer gevoerd onder andere door het laten grazen van schapen.

Contactpersonen: Gerrit Haverkamp/Jan Zwienenberg

f. Cursuswerkgroep KIN (KNNV, IVN, NIVON)

Door de cursuswerkgroep KIN, een samenwerkingsverband van de Hengelose groenverenigingen, zijn in 2017 twee workshops georganiseerd.

In het voorjaar is een workshop "slakken" georganiseerd. Helaas moest deze workshop wegens te weinig belangstelling worden afgelast.

In de tweede helft van de zomer, op een avond is een workshop "nachtvlinders" georganiseerd. De workshop bestond uit een presentatie en een praktijk deel. Voor deze workshop was meer belangstelling dan er plek. Totaal waren er 27 deelnemers.

Contactpersoon: Wytze Boersma

g. Overleg met de gemeente Hengelo

Onze afdeling heeft geparticipeerd in de Groene Tafel. Met de verantwoordelijke wethouder M. Elferink en verschillende medewerkers is er een regelmatig en plezierig contact.

h. Koninklijke onderscheiding

Op 26 april kreeg Jan Zwienenberg, als blijk van waardering, voor zijn inzet bij de verschillende groene organisaties en de gemeente Hengelo, een lintje. Hij werd Ridder in de Orde van Oranje-Nassau.

Woord van dank.

Het bestuur kijkt met een goed gevoel terug op 2017. Graag willen we alle leden danken voor hun inzet.

Hengelo, februari 2018.

Beleidsplan KNNV Hengelo-Oldenzaal 2018 – 2019

De inhoud van dit beleidsplan is een combinatie van het jaarplan 2017 – 2018 en nieuwe plannen en activiteiten.

Samenwerking met IVN en KNNV-afdelingen in Oost-Nederland.

In 2017 is besloten op landelijk niveau de samenwerking op een laag pitje te zetten. De samenwerking op plaatselijk niveau krijgt de prioriteit.

Onze afdeling heeft afspraken gemaakt met IVN-Hengelo over twee gezamenlijke publieksexcursies. Deze worden begin 2018 geëvalueerd. Leden van deze IVN-afdeling mogen ook deelnemen aan onze excursies. Met de afdeling Oldenzaal en Losser hebben we kennismakingsgesprekken gevoerd.

Met de KNNV-afdeling Enschede zijn er goede afspraken over de wederzijdse deelname aan lezingen in Enschede en onze excursies. Met de andere afdelingen zijn in 2017 gesprekken gevoerd over de toekomst van de KNNV en de samenwerking met het IVN. Deze gesprekken worden in 2018, waarschijnlijk op provinciaal niveau, voortgezet.

Activiteiten

In 2017 was er nog een landelijk thema namelijk Natuur Dichtbij. Omdat de prioriteit komt te liggen bij plaatselijke en regionale activiteiten is er voor 2018 geen centraal thema meer.

Het onderstaande activiteitenprogramma is in wezen het visitekaartje van onze afdeling en moet ook borg staan voor de noodzakelijke ledenaanwas.

Nog nadrukkelijker als in het verleden zullen wij zorgen voor naamspubliciteit rond de activiteiten.

Overwogen wordt hierbij ook Facebook te gaan gebruiken.

- **Excursieprogramma**

Dit is een kernactiviteit van de afdeling. Overwogen wordt om ook andere geïnteresseerde hieraan te laten deelnemen.

- **Natuur- en boomwandelingen in Hengelo**

Dit is een samenwerkingsprogramma van onze afdeling met de gemeente Hengelo en IVN Hengelo. Voor 2018 is vastgesteld welke (nieuwe) wandelingen er komen. Gepland zijn de Elsbeekroute in Groot Driene, de Algemene Begraafplaats aan de Oldenzaalsestraat en de herziening van de routes in Klein Driene. Voor andere routes zal er voorbereidend werk plaatsvinden.

- **Blijje Bij**

Gemeente en groene organisaties hebben gezamenlijk een intentieverklaring opgesteld. Onze afdeling wil daaraan ook een bijdrage leveren door een tweetal activiteiten waarbij er niet alleen aandacht is voor de bloembezoekers maar ook voor de bloemen en planten.

Floron en Vlinderstichting hebben een werkwijze ontwikkeld waarbij de kwaliteit van bermen voor bloembezoekers vastgesteld kan worden. We zullen in 2018 een aantal bermen hiervoor gaan inventariseren samen met geïnteresseerde burgers.

Ook gaan we een lezing/korte cursus houden over de relatie tussen bloemen en bloembezoekers.

- **Bomen in Klein Driene**

De inventarisatie van tweede deel van Klein Driene gaat naar 2019/2020. De lopende activiteiten gaan gewoon door. Zo worden er in 2018 nieuwe naamborden (10) geplaatst.

- **Fotodeterminatie**

Tijdens de vakantie maakt men in het buitenland foto's van mooie bloemen. Eigenlijk wil men ook wel de naam weten. Door gezamenlijk deze foto's te bekijken, komt men vaak heel ver. In het najaar gaan we hiervoor een avond plannen.

- **Tijdelijke Natuur**

In 2017 is er samen met de Wijkraad Hasseler Es een excursie gehouden op het industrieterrein Oosterveld. Over de voortgang van de excursies moet nog overleg plaatsvinden.

- **Heideschonen Bentelerheide**

In het voorjaar en najaar is er weer een schoningsactiviteit op dit terrein van de Stichting Twickel.

De hiervoor genoemde activiteiten zullen in nauw overleg met onze werkgroepen, excursiecommissies en samenwerkingspartners zoals KIN, IVN en gemeente uitgevoerd worden.

Groene tafel en gemeente Hengelo

In de contacten met de gemeente werken we nauw samen met het IVN. We maken deel uit van de Groene tafel en zullen de plannen van dit overlegorgaan ook ondersteunen.



Nachtvlinder cusus, 21 augustus 2017

Met enkele van de waargenomen soorten



Appeltak



Huismoeder

Financieel jaarverslag 2017

en begroting 2018

BATEN	WERKELIJK 2016	WERKELIJK 2017	BEGROOT 2017	BEGROOT 2018
Contributie	1.854,00	1.816,00	1.800,00	1.750,00
Contributie extra	11,00	8,00	0,00	0,00
Rente	11,58	0,94	10,00	0,00
Giften	25,70	0,00	0,00	0,00
Diversen Kincursen	9,00	120,00	0,00	0,00
Nadelig saldo	148,47	364,25	170,00	500,00
Totalen	2.059,75	2.309,19	1.980,00	2.250,00

LASTEN	WERKELIJK 2016	WERKELIJK 2017	BEGROOT 2017	BEGROOT 2018
Afdracht Hoofdbestuur	1.229,00	1.228,50	1.165,00	1.160,00
Abonnement/Lidmaatschap	49,75	49,75	50,00	50,00
Onder de Loep-drukkosten	252,86	288,48	250,00	300,00
Onder de Loep-verzendkosten	189,59	296,78	200,00	300,00
Bestuurskosten	15,00	60,56	50,00	50,00
Excursies	45,30	53,30	50,00	50,00
Drukwerk/Portiekosten	25,55	10,14	25,00	15,00
Bankkosten	181,22	176,98	165,00	175,00
Reiskosten	71,48	95,20	25,00	100,00
Office pakket	0,00	49,50	0,00	50,00
Voordelig saldo	0,00	0,00	0,00	0,00
Totalen	2.059,75	2.309,19	1.980,00	2.250,00

	LEDEN	CONTRIBUTIE EURO		
	AANTAL 01-01-2018	JAAR 2016	JAAR 2017	JAAR 2018
Lidmaatschap	48	32,00	32,00	32,25
Lidmaatschap, huisgenoten	20	10,00	10,00	10,00

	LEDEN	AFDRACHT EURO		
	AANTAL 01-01-2018	JAAR 2016	JAAR 2017	JAAR 2018
Lidmaatschap	48	20,75	20,75	21,00
Lidmaatschap, huisgenoten	20	7,50	7,50	7,50

Balans per 31 december 2017			
Bank, rekening courant	80,91	Te betalen kosten	16,05
Bank, spaarrekening	4.059,85	Vooruitontvangen	42,00
		Reservering:	
Te ontvangen posten	0,94	Gewestelijke activiteit	1.750,00
		Res. Blijvende herinnering	527,90
		Kapitaal 31/12	1.805,75
Totaal	4.141,70	Totaal	4.141,70

Balans per 31 december 2016			
Bank, rekening courant	41,47	Te betalen kosten	79,42
Bank, spaarrekening	4.548,27	Vooruitontvangen	74,00
		Reservering:	
Te ontvangen posten	11,58	Jubileum	0,00
		Gewestelijke activiteit	1.750,00
		Project Klein Driene	0,00
		Res. Blijvende herinnering	527,90
		Kapitaal 31/12	2.170,00
Totaal	4.601,32	Totaal	4.601,32



KNNV excursie Lutterzand, 04-nov-2017

Schoningswerk Bentelerheide

Nu de grootschalige werkzaamheden rond de Bentelerheide gereed zijn, zijn we op ons stukje nog lang niet klaar. Elk jaar zien we met verbazing hoe snel de opslag van met name Vuilboom plaats vindt. Volhouden is het remedie. In vier keer per jaar kunnen we het aardig in de hand houden. Daarom zetten we op de zaterdagen 31 maart de werkzaamheden voort

Diegene die wil en kan helpen is van harte welkom. Snoeizaag, snoeischaar, takkenschaar en hark graag meenemen. Het is raadzaam om werkhandschoenen en laarzen aan te doen.



Dit keer beginnen we met schonen op: **zaterdagochtend:31 maart van 09.00 uur tot 12.00 uur.** Ik hoop dat er meer animo is dan vorig jaar.

Verzamelpunt is het toegangshek aan de Gorsveldweg, kruising Drekkersweg.

Wytze Boersma tel. (074) 3762711



“Waterleven – het verhaal van Water en Planten en Dieren”

De cursusgroep KIN van de groene verenigingen, KNNV, IVN en NIVON Hengelo organiseert een cursus over het water en het waterleven in sloot en plas. De cursus bestaat uit drie theorieavonden: op de maandagavonden 9, 16 en 23 april, met een excursie op zaterdagmorgen 21 april.

De eerste avond wordt ingevuld door het Waterschap over de inrichting, beheer, controle en de maatregelen die nodig zijn om de waterkwaliteit te verbeteren.

Op de tweede avond worden de waterdieren behandeld. Hierbij komen de insecten, kevers, larven, vissen en amfibieën aan de orde. Mogelijk wordt er ook aandacht geschonken aan de invasieve exoten zoals de Amerikaanse rivierkreeft.

De laatste avond worden de waterplanten behandeld. Hierbij komen de onderwaterlevende, de zwevende, de drijvende en vaste waterplanten aan de beurt. Zoals bij de waterdieren worden ook de invasieve exoten behandeld en wat de gevolgen zijn voor de bestaande vegetatie.

Op alle theorieavonden wordt zoveel mogelijk een relatie gelegd met de kwaliteit van het water en hoe die zichtbaar is.

Theorieavonden zijn in het Nivoncentrum te Hengelo aan de Lodewijkstraat 1 (hoek Berfloplein) van 19.30 tot 21.30 uur. De excursie is van 10 tot 12 uur op een geschikte locatie om in 't echt te zien wat er in het water leeft en groeit.

De kosten zijn 15 euro voor leden en 20 euro voor niet-leden. Deze moeten voor aanvang van de cursus over gemaakt worden op bankrekening: **NL93ASN0707236479** t.n.v. **BW van Limburg Stirum** o/v Natuurcursus te Hengelo.

Opgave en informatie bij: Marjo Mulder, tel. (074) 2773273 of per e-mail: marjomulder23@gmail.com.

Cursusgroep KIN van de KNNV, IVN en Nivon Hengelo



Kleine watersalamander

Informatie over bijen

Bijen zijn belangrijke bestuivers en staan terecht volop in de publiciteit. In de vorige Onder de Loep werd al melding gemaakt van ondertekening van een bijen-convenant in Hengelo.

Ook landelijk is er een overeenkomst verschenen die ondersteunt wordt door de landelijke overheid en een groot aantal natuurorganisaties. De tekst van dit document (Nationale Bijenstrategie Bed & Breakfast for Bees) kan men vinden op de site van de Rijksoverheid. In het document staan een groot aantal interessante initiatieven om de leefwereld voor bijen te verbeteren.

Een van de doelen is het aantal bijen te laten groeien door het bevorderen van de volgende maatregelen:

- Het aanbieden van een geschikte leefomgeving, voldoende voedsel en nestgelegenheid voor bijen en andere bestuivers. Dit draagt bij aan de instandhouding van de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door inheemse bloemen- en akkerranden op weilanden.
- Groei van het aantal goed opgeleide imkers.
- Duurzame gewasbescherming. Zo is het verboden om voor bijen schadelijke middelen voor gewasbescherming te gebruiken op aantrekkelijke gewassen voor bijen.

Er verschijnen ook steeds meer websites waarop informatie over bijen staat. Hieronder een beknopte selectie van informatieve sites.

www.nederlandzoemt.nl.

Dit is een initiatief van EIS-kenniscentrum Insecten. Hierop staat ook een boeiend initiatief namelijk een Nationale Bijentelling op 21 en 22 april. Er komt materiaal om met name 18 bijensoorten en 3 zweefvliegen te turven.

Via een email kan men daar over de voortgang geïnformeerd worden.

Ook zijn er plannen voor een nieuwe hommeltabel.

www.bestuivers.nl

Dit is ook een site van EIS. Hierop staan over het kopje diverse zeer interessante publicaties/boeken die gratis gedownload kunnen worden.

<https://www.wur.nl/nl/Expertises-Dienstverlening/Onderzoeksinstituten/.../Bijen.htm>

De Wageningen Universiteit doet veel onderzoek rond honingbijen. Op de site is hierover interessante informatie te vinden.

Als er nog interessante aanvullingen zijn dan hoor ik die graag.

Jan Zwieneberg



Vosje
foto: Jan Zwieneberg

Bijzondere Bomenlijst 2017 van de gemeente Hengelo Ov

Eind 2017 heeft het College van Burgemeester en Wethouders de nieuwe Bijzondere Bomenlijst 2017 vastgesteld.

Onder de bijzondere bomen vallen nu de volgende categorieën:

- Monumentale bomen
- Toekomstig monumentale bomen
- Herdenkingsbomen
- Dendrologisch waardevolle bomen
- Bijzondere groene gebieden.

De laatste categorie was een van de aanbevelingen van KNNV en IVN naar aanleiding van het verschijnen van de vorige lijst. Onder de bijzonder groene gebieden vallen nu: Prins Bernhardplantsoen, Bataafse Kamp, Tuindorpvijver, Tichelwerk en de Begraafplaatsen Bornsestraat, Oldenzaalsestraat en Deurningerstraat.

In dit rapport staan nu alleen nog de gemeentelijke bomen. Van elke boom is nu een duidelijke beschrijving opgenomen. Het is een goed leesbaar en interessant werk voor degenen die geïnteresseerd zijn naar de bijzondere bomen in Hengelo.

Het document kan men vinden op:

https://www.hengelo.nl/Welkom-in-Hengelo/GPDC/GPDC-Producten-catalogus-1/_Burger-en-Bedrijven/Bijzondere-bomen.html

Het is de bedoeling dat de huidige lijst aangevuld wordt met particuliere bomen, waaronder die van Welbions.

De lijst is opgesteld door de gemeentelijke Bomencommissie. Gerrit Haverkamp en ondergetekende hebben hieraan, namens KNNV en IVN, ook een bijdrage geleverd.

Op 8 januari 2018 kregen wij om die reden het eerste exemplaar van de nieuwe lijst, in boekvorm, uitgereikt door wethouder Marcel Elferink. De bijeenkomst vond plaats in het Prins Bernhardplantsoen.

Jan Zwieneberg



Gaspeldoorn, *Ulex europaeas*

Bijna alles, behalve de bloemen aan de Gaspeldoorn, heeft stekels. De twijgen, bladen en steunbladen hebben glasharde doornen. Het is dan ook een van de venijnigste planten.

Gaspeldoorn is een Zuid Atlantische soort van de bermstruwelen. In strenge winters bevriest de plant en wordt bruin. De delen die onder de sneeuw hebben gezeten, meestal aan de voet van de stam, lopen in het voorjaar mogelijk weer uit.

Het is niet goed voor te stellen dat de Gaspeldoorn vroeger als veevoer werd gebruikt. Hierbij werd de struik eerst geplet. Het schijnt dat ezels de plant onbehandeld (vr)aten.

De twijgen van de Gaspeldoorn zijn gegroefd en groen. Hierdoor leveren ze een bijdrage aan het assimilatieproces. De hoofdbloei van de Gaspeldoorn is van maart tot en met mei. Vaak zien we de plant al in december en januari bloeien. De behaarde kelk is twee lippig. De bovenste lip heeft 2 tanden en de onderste 3. De gele bloemen zijn eivormig en geuren aangenaam. De tien vergroeide meeldraden zitten samen met de stamper opgesloten in de kiel. Als ze rijp zijn en een insect plaats neemt op één van de zwaarden wordt de kiel geopend en springen ze naar buiten. Het stuifmeel wordt dan gedeponeed op de buik van de insect. Vaak moet de stempel wat afgeschuurd worden voordat het stuifmeel er op blijft zitten. Dit springveermechanisme, dat ook bij Brem voorkomt, is één van de vier bestuivingsmechanismen van de vlinderbloemenfamilie.



De gaspeldoorn komt voor op min of meer

droge, matig voedselarme, zwak zure, kalkarme grond. Het is een plant van de pleistocenedistrict en het duindistrict. We zien de plant, althans in Twente, vaak langs de bosranden staan.

Of de plant van oorsprong inheems is, is moeilijk na te gaan. Op Twickel waar we regelmatig de Gaspeldoorn zien, is zij bijna zeker aangeplant. Dit blijkt uit een aantekening op een herbariumetiket uit 1902 door Laurillard: "Plant van Frankrijk, indertijd door de Heeren van Twickel aangeplant ter afrastering hunner jachtterreinen".



Literatuur

- Weeda, E. J. Nederlandse oecologische FLORA, deel 2
- Weeda, E.J. Voorkomen en standplaatsen van Gaspeldoorn, in het bijzonder rondom Delden, De Levende Natuur, 83 (3) 103 – 115 (1983)
- Meijden, van der, R. Heukels' FLORA van Nederland, 23^e druk 2005
- www.verpreidingsatlas.nl/vaatplanten

Tekst en foto's: Wytze Boersma